

C/2024/6206

18.10.2024

ZAWIADOMIENIE KOMISJI

w sprawie stopniowego wycofywania zachęt finansowych dla indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi na podstawie wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(C/2024/6206)

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
1. Wprowadzenie	2
2. Cel zawiadomienia	2
3. Streszczenie przepisów prawnych	2
4. Wytyczne dotyczące wdrażania przepisów prawnych	2
4.1. Definicje	2
4.2. Interpretacja	4
4.3. Przykłady zachęt finansowych, które nie wchodzą w zakres art. 17 ust. 15	6
4.4. Wyjątki	7
5. Przyszłe wytyczne o istotnym znaczeniu	8

1. WPROWADZENIE

W wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków („wersja przekształcona dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków”) ⁽¹⁾ określono, w jaki sposób Unia Europejska (UE) może osiągnąć całkowicie bezemisyjne zasoby budowlane do 2050 r. za pomocą szeregu środków, które pomogą rządowi UE w strukturalnej poprawie charakterystyki energetycznej budynków, ze szczególnym uwzględnieniem renowacji budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej.

Wersja przekształcona dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków weszła w życie 28 maja 2024 r., a termin transpozycji wyznaczono na 29 maja 2026 r., chyba że w niektórych przepisach wskazano konkretny termin transpozycji. Dotyczy to art. 17 ust. 15 wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, który jest przedmiotem niniejszego zawiadomienia. Zgodnie z art. 35 ust. 1 państwa członkowskie muszą wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 17 ust. 15 do dnia 1 stycznia 2025 r. i powiadomić o tym Komisję. Może to również obejmować wyjaśnienie wszelkich praktycznych środków wykonawczych podjętych w kontekście transpozycji art. 17 ust. 15.

2. CEL ZAWIADOMIENIA

Niniejsze zawiadomienie zawiera wytyczne dotyczące art. 17 ust. 15 wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Wytyczne te mają przyczynić się do lepszego zrozumienia przepisów oraz ułatwić ich bardziej jednolite i spójne stosowanie. Są one skierowane do państw członkowskich i innych podmiotów, które należy poinformować o tych przepisach. Zawiadomienie zawiera jedynie wyjaśnienia dotyczące przepisów dyrektywy (UE) 2024/1275. Stanowi także zbiór informacji pochodzących z wymiany z odpowiednimi organami krajowymi i zainteresowanymi stronami po przyjęciu wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. W odpowiednim czasie Komisja wyda dalsze wytyczne dotyczące innych aspektów istotnych dla transpozycji i wdrożenia wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, w tym wytyczne dotyczące definicji kotłów na paliwa kopalne.

Niniejsze zawiadomienie ma służyć wyłącznie jako wytyczne, a jedynie tekst samego aktu UE ma moc prawną. Niniejszy dokument odzwierciedla prawodawstwo obowiązujące w momencie jego sporządzenia, a proponowane wytyczne mogą być modyfikowane w późniejszym terminie.

Wiążąca interpretacja przepisów unijnych leży w wyłącznej kompetencji Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Opinie wyrażone w niniejszych wytycznych nie przesądzają o stanowisku, jakie Komisja może zająć przed Trybunałem Sprawiedliwości. Ani Komisja Europejska, ani żadna osoba działająca w jej imieniu nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania zamieszczonych poniżej informacji.

3. STRESZCZENIE PRZEPISÓW PRAWNYCH

Wersja przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków pomoże UE w stopniowym wycofywaniu kotłów zasilanych paliwami kopalnymi. Zgodnie z art. 17 ust. 15 wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków najpóźniej od dnia 1 stycznia 2025 r. państwa członkowskie nie mogą udzielać żadnych zachęt finansowych do instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi, innych niż te już zatwierdzone w ramach funduszy UE.

4. WYTYCZNE DOTYCZĄCE WDRAŻANIA PRZEPISÓW PRAWNYCH

Art. 17 ust. 15 stanowi, co następuje: „Od dnia 1 stycznia 2025 r. państwa członkowskie nie udzielają żadnych zachęt finansowych do instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi, z wyjątkiem kotłów wybranych do inwestycji przed 2025 r., zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/241, art. 7 ust. 1 lit. h) pkt (i) tiret trzecie rozporządzenia (UE) 2021/1058 oraz art. 73 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 ⁽²⁾”.

4.1. Definicje

W art. 2 pkt 48 dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków „kocioł” zdefiniowano w następujący sposób: „**kocioł**” oznacza połączenie kotła z palnikiem przeznaczone do przekazywania płynom ciepła uwalnianego w procesie spalania.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (wersja przekształcona) (Dz.U. L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

Termin „**indywidualny kocioł**” nie został zdefiniowany w dyrektywie w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. W motywie 14 doprecyzowano, że indywidualne kotły należy odróżnić od „hybrydowych systemów ogrzewania o znacznym udziale energii ze źródeł odnawialnych, takich jak połączenie kotła z energią słoneczną termiczną lub pompą ciepła”. Do celów art. 17 ust. 15 indywidualny kocioł jest zatem kotłem niepołączonym z innym źródłem ciepła wykorzystującym energię ze źródeł odnawialnych, który zapewnia znaczną część całkowitej energii wyprodukowanej systemu połączonego.

Hybrydowy system ogrzewania oznacza produkt hybrydowy, który łączy co najmniej dwa różne rodzaje źródeł ciepła. Przykłady hybrydowych systemów ogrzewania, które łączą co najmniej dwie technologie dostarczania ciepła i ciepłej wody w budynku, obejmują dowolną kombinację pomp ciepła z kotłami, hybrydową energią słoneczną (kombinację kotła i słonecznych kolektorów akumulacyjnych) oraz kombinacje tych systemów. Hybrydowy system ogrzewania może być produkowany fabrycznie lub hybrydyzacja może mieć miejsce w momencie instalacji albo być później dodawana jako hybrydyzacja na miejscu. Współspalanie, na przykład bezpośrednie współspalanie biomasy i węgla w kotle na paliwo stałe, nie jest uznawane za hybrydowy system ogrzewania.

Do celów niniejszych wytycznych **instalacja** odnosi się do zakupu, montażu i uruchomienia indywidualnego kotła.

Paliw kopalnych nie zdefiniowano w dyrektywie w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, lecz są one rozumiane w taki sam sposób jak w rozporządzeniu (UE) 2018/1999⁽³⁾, w którym zdefiniowano je w art. 2 pkt 62 jako „nieodnawialne źródła energii oparte na węglu, takie jak paliwa stałe, gaz ziemny i ropa naftowa”.

W art. 2 pkt 14 wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, dostosowanym do art. 2 pkt 1 zmienionej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii (dyrektywa (UE) 2018/2001), zmienionej dyrektywą (UE) 2023/2413⁽⁴⁾, zdefiniowano „**energię ze źródeł odnawialnych**” lub „energię odnawialną” jako energię z odnawialnych źródeł niekopalnych, a mianowicie energię wiatru, energię słoneczną (energię słoneczną termiczną i energię fotowoltaiczną) oraz energię geotermalną, energię dyfuzji, energię otoczenia, energię pływów, fal i inną energię oceanów, hydroenergię, biomasę oraz gaz pochodzący z wysypisk śmieci, oczyszczalni ścieków i ze źródeł biologicznych (biogaz).

Paliw odnawialnych zdefiniowanych w art. 2 pkt 22a zmienionej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, tj. „biopaliw, biopłynów, paliw z biomasy oraz paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego”, nie uznaje się za paliwa kopalne. Zarówno paliwa pozasieciowe, jak i paliwa oparte na sieci mieszczą się w definicji paliw odnawialnych.

„**Zachęty finansowe**” nie są zdefiniowane w dyrektywie w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Są one rozumiane szeroko jako wsparcie gospodarcze udzielane przez organ publiczny⁽⁵⁾ lub przy użyciu zasobów publicznych⁽⁶⁾. Takie zachęty udzielane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym mogą być potężnym narzędziem służącym przyspieszeniu dekarbonizacji systemów ogrzewania w budynkach i mogą przybierać różne formy, w tym między innymi bezpośrednio subsydia dla nabywców, instalatorów i osób trzecich, a także niewyczerpujący wykaz finansowania i narzędzi finansowych zawarty w art. 17 ust. 7 dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, w szczególności zachęty podatkowe (np. obniżone stawki podatkowe)⁽⁷⁾. Zachęty finansowe mogą być skierowane m.in. do użytkowników końcowych, instalatorów, producentów i osób trzecich lub podmiotów gospodarczych zaangażowanych bezpośrednio lub pośrednio w instalację kotłów. W zakresie, w jakim beneficjentem zachęty finansowej jest przedsiębiorstwo, zastosowanie mają zasady pomocy państwa⁽⁸⁾. Takie zachęty finansowe można rozumieć jako rodzaj subsydiów do paliw kopalnych, w związku z czym ich stopniowe wycofywanie przyczyniłoby się do stopniowego wycofywania subsydiów do paliw kopalnych.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (przekształcenie) (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82) i Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (Dz.U. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽⁵⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 12 dyrektywy (UE) 2023/1791 w sprawie efektywności energetycznej.

⁽⁶⁾ Finansowanie za pośrednictwem systemów białych certyfikatów wchodzi w zakres pojęcia „zachęty finansowe” w stopniu, w jakim można je uznać za publiczne lub kontrolowane ze środków publicznych.

⁽⁷⁾ W art. 17 ust. 7 mowa jest o „sprzyjających (...) funduszach i instrumentach finansowych, takich jak pożyczki na poprawę efektywności energetycznej i kredyty hipoteczne na renowację budynków, umowy o poprawę efektywności energetycznej, programy finansowe typu »płacisz, kiedy oszczędzasz«, zachęty podatkowe, na przykład obniżone stawki podatkowe na prace i materiały renowacyjne, systemy oparte na finansowaniu podatkowym, systemy oparte na finansowaniu rachunkowym, fundusze gwarancyjne, fundusze ukierunkowane na gruntowne renowacje, fundusze ukierunkowane na renowacje o znacznym minimalnym progu ukierunkowanych oszczędności energii i normy portfela hipotecznego”.

⁽⁸⁾ Zob. art. 38a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1) oraz sekcję 4.2 Komunikatu Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r. (Dz.U. C 80 z 18.2.2022, s. 1).

Pojęcie „zachęty finansowe” nie obejmuje np. postępowań o udzielenie zamówienia i zamówień publicznych w rozumieniu dyrektywy 2014/24/UE ⁽⁹⁾ w odniesieniu do instalacji w instytucjach publicznych, które w pełni lub częściowo zależą od budżetu publicznego, o ile umowy te odzwierciedlają warunki rynkowe i nie obejmują żadnej formy subsydiów (lub nie są z nimi połączone). Zamówienia publiczne w budynkach i na budynki muszą być zgodne z art. 7 dyrektywy (UE) 2023/1791 ⁽¹⁰⁾.

4.2. Interpretacja

Art. 17 ust. 15 ma zastosowanie do **instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi**. Oznacza to zakup, montaż i uruchomienie kotła, który 1) spala paliwa kopalne, tj. nieodnawialne źródła energii oparte na węglu, takie jak paliwa stałe, gaz ziemny i ropa naftowa; oraz 2) jest indywidualnym kotłem, tj. nie jest połączony z innym źródłem ciepła wykorzystującym energię ze źródeł odnawialnych, który zapewnia znaczną część całkowitej energii wyprodukowanej systemu połączonego. W tym kontekście nie ma znaczenia, czy instalacja indywidualnego kotła zasilanego paliwami kopalnymi stanowi część np. gruntownej czy zintegrowanej renowacji.

To, czy kocioł gazowy uznaje się za „zasilany paliwami kopalnymi”, zależy od koszyka paliw w **sieci gazowej w momencie jego zainstalowania**. Co do zasady, w przypadku gdy lokalna sieć gazowa dostarcza głównie gaz ziemny, instalacja kotłów gazowych nie powinna otrzymywać zachęt finansowych. W przypadku gdy lokalna sieć gazowa przesyła głównie paliwa odnawialne, instalacja kotła gazowego może otrzymać zachęty finansowe na podstawie art. 17 ust. 15. Do właściwych organów w państwach członkowskich należy zapewnienie, aby istniało narzędzie weryfikacji umożliwiające sprawdzenie tego w momencie instalacji.

Aby **kotły pozasieciowe** nie były uznawane za „opalone paliwami kopalnymi”, właściwe organy w państwach członkowskich muszą wymagać, aby jednostka działała na paliwach odnawialnych **w momencie instalacji, a także przez cały okres jej eksploatacji**, a także zweryfikować w solidny i wiarygodny sposób, czy rzeczywiście tak jest, biorąc pod uwagę, że to beneficjent przez cały okres eksploatacji kontroluje paliwo wykorzystywane w kotle pozasieciowym.

Takie monitorowanie może odbywać się w ramach regularnych przeglądów systemu ogrzewania na miejscu lub innych rodzajów przeglądów systemów ogrzewania przeprowadzanych w państwach członkowskich. W ramach takiego monitorowania należy również uwzględnić unijną bazę danych służącą do śledzenia ciekłych i gazowych paliw odnawialnych oraz pochodzących z recyklingu paliw węglowych ⁽¹¹⁾.

Na podstawie przesłanek określonych w art. 17 ust. 15, zgodnie z którymi nie należy zachęcać do **stosowania paliw kopalnych w kotłach**, zachęty finansowe powinny być przyznawane wyłącznie w odniesieniu do hybrydowych systemów ogrzewania o znacznym udziale energii ze źródeł odnawialnych i wyłącznie **proporcjonalnie** do zakresu, w jakim odnawialne źródła energii są wykorzystywane w hybrydowym systemie ogrzewania. W związku z tym należy w większym stopniu zachęcać do instalacji systemu ogrzewania w 100 % opartego na energii ze źródeł odnawialnych niż do instalacji hybrydowego systemu ogrzewania.

Definiując „**hybrydowe systemy ogrzewania o znacznym udziale energii ze źródeł odnawialnych**”, państwa członkowskie muszą zapewnić, aby część systemu hybrydowego, w której wykorzystuje się energię ze źródeł odnawialnych, taką jak energia słoneczna lub pompa ciepła, zapewniała znaczną część produkcji energii (tj. na potrzeby ogrzewania budynku). Ocena ta musi zostać przeprowadzona przez właściwy organ i będzie zależeć od sytuacji. Później można dodać hybrydyzację na miejscu, przy czym finansowanie jest konieczne wyłącznie w odniesieniu do elementów związanych z dodatkowym odnawialnym źródłem ciepła lub szczególnymi mechanizmami kontroli stosowanymi do zarządzania współdziałaniem technologii poszczególnych komponentów. Innym przypadkiem są hybrydowe systemy ogrzewania wyprodukowane fabrycznie, które są wprowadzane do obrotu jako produkt hybrydowy i w odniesieniu do których zachęta finansowa może obejmować cały produkt, ale powinna być proporcjonalna do udziału odnawialnych źródeł energii wykorzystywanych w hybrydowym systemie ogrzewania.

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

⁽¹⁰⁾ ⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (wersja przekształcona) (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1).

⁽¹¹⁾ Art. 31a dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii stanowi, że do dnia 21 listopada 2024 r. Komisja musi zapewnić utworzenie unijnej bazy danych celem umożliwienia śledzenia ciekłych i gazowych paliw odnawialnych oraz pochodzących z recyklingu paliw węglowych. W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2023/1184 ustanowiono unijną metodykę określającą szczegółowe zasady produkcji odnawialnych paliw pochodzenia niebiologicznego.

Do państw członkowskich należy określenie, jaki udział energii ze źródeł odnawialnych w hybrydowych systemach ogrzewania jest „znaczący”, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby pojęcie to zostało skutecznie wykorzystane we wdrożeniu i było zgodne z założeniami motywu 14. Ponieważ ostatecznym celem jest stopniowe wycofywanie paliw kopalnych w kotłach, należy zachęcać do stosowania hybrydowych systemów ogrzewania tylko jako rozwiązań przejściowych, jeśli istnieje realna perspektywa, że wykorzystanie paliw kopalnych w systemie ma charakter przejściowy, unikając uzależnienia od paliw kopalnych. W tym celu państwa członkowskie powinny ustanowić system monitorowania i zgodności odpowiedni do zamierzonego celu w konkretnym kontekście danego kraju. Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby każdy środek krajowy, w ramach którego udzielane są zachęty finansowe do stosowania takich systemów hybrydowych, skutecznie przyczyniał się do osiągnięcia celów w zakresie klimatu i energii określonych w innych przepisach UE⁽¹²⁾, biorąc również pod uwagę, w jaki sposób ich krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu przyczynią się do osiągnięcia tych celów.

W tym kontekście należy podkreślić, że chociaż w art. 17 ust. 15 nie wyklucza się stosowania zachęt finansowych do instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami odnawialnymi, takie zachęty finansowe mogą zostać wyłączone na mocy art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie etykietowania energetycznego⁽¹³⁾. Przepis ten zobowiązuje państwa członkowskie do ukierunkowania wszelkich udzielanych przez nie zachęt na „**najwyższe dwie istotnie liczne klasy efektywności energetycznej**” lub na wyższe klasy określone w jakimkolwiek akcie delegowanym UE w sprawie etykietowania energetycznego danego produktu. Oznacza to, że w przypadku ogrzewaczy pomieszczeń o mocy poniżej 70 kW, które są objęte etykietą energetyczną, państwa członkowskie mogą zachęcać wyłącznie do stosowania ogrzewaczy pomieszczeń w dwóch najwyższych i istotnie licznych klasach energetycznych⁽¹⁴⁾. Z aktualnie dostępnych danych wynika, że indywidualne kotły nie należą do dwóch najwyższych i istotnie licznych klas⁽¹⁵⁾, a zatem nie mogą być objęte zachętami finansowymi, niezależnie od tego, czy spalają paliwa kopalne czy odnawialne. Kotły hybrydowe i pompy ciepła mogą być objęte zachętami finansowymi, ponieważ są bardziej wydajne i w związku z tym znajdują się w dwóch najwyższych i istotnie licznych klasach efektywności energetycznej na etykiecie⁽¹⁶⁾. Wyżej wymieniony przepis nie ma zastosowania do kotłów specjalnie zaprojektowanych do wykorzystania paliw gazowych lub ciekłych produkowanych głównie z biomasy⁽¹⁷⁾, ponieważ nie podlegają one unijnym przepisom dotyczącym etykietowania energetycznego.

Kotły na paliwo stałe z biomasy są objęte odrębnym rozporządzeniem w sprawie etykietowania energetycznego i dostosowaną skalą: z uwagi na to, że należą one do dwóch najwyższych i istotnie licznych klas, mogą kwalifikować się do otrzymania zachęt finansowych⁽¹⁸⁾⁽¹⁹⁾.

Sposób wdrożenia art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie etykietowania energetycznego będzie częścią przyszłego sprawozdania oceniającego Komisji, które ma zostać przedstawione w terminie do sierpnia 2025 r., w celu poinformowania Parlamentu Europejskiego i Rady o skuteczności rozporządzenia (UE) 2017/1369 i przyjętych na jego podstawie aktów prawnych w zakresie umożliwiania konsumentom wyboru bardziej efektywnych produktów.

⁽¹²⁾ W tym w rozporządzeniu (UE) 2021/1119 Europejskie prawo o klimacie, rozporządzeniu (UE) 2018/842 w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego, dyrektywie (UE) 2023/2413 w sprawie odnawialnych źródeł energii oraz dyrektywie (UE) 2023/1791 w sprawie efektywności energetycznej.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 z dnia 4 lipca 2017 r. ustanawiające ramy etykietowania energetycznego i uchylające dyrektywę 2010/30/UE (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 811/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla ogrzewaczy pomieszczeń, ogrzewaczy wielofunkcyjnych, zestawów zawierających ogrzewacz pomieszczeń, regulator temperatury i urządzenie słoneczne oraz zestawów zawierających ogrzewacz wielofunkcyjny, regulator temperatury i urządzenie słoneczne (Dz.U. L 239 z 6.9.2013, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Zob. europejski publiczny rejestr do celów etykietowania energetycznego (EPREL). Aby przejrzeć wykaz ogrzewaczy pomieszczeń oraz liczbę modeli według klas i klas częstotliwości, należy wejść na ogólnodostępną stronę internetową EPREL (europa.eu) i kliknąć dystrybucję modeli w poszczególnych klasach efektywności.

⁽¹⁶⁾ Zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 811/2013 kotły hybrydowe stanowią część pomp ciepła/zestawów i jako takie kwalifikują się do zachęt.

⁽¹⁷⁾ W dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii biomasę zdefiniowano jako ulegającą biodegradacji frakcję produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi, z leśnictwa i powiązanych gałęzi przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, a także ulegającą biodegradacji frakcję odpadów, w tym odpadów przemysłowych i komunalnych pochodzenia biologicznego. Odniesienie do „specjalnie zaprojektowanych” ma znaczenie dla kotłów zaprojektowanych do pracy np. na surowym biogazie zawierającym duży udział zanieczyszczeń.

⁽¹⁸⁾ Kotły na biomasę o mocy do 70 kW są objęte rozporządzeniem (UE) 2015/1187 z dnia 27 kwietnia 2015 r. w sprawie etykiet efektywności energetycznej dla kotłów na paliwo stałe i zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

⁽¹⁹⁾ Jeżeli paliwa z biomasy są wykorzystywane w instalacjach produkujących energię elektryczną, ciepło i chłód o całkowitej nominalnej mocy cieplnej równej lub przekraczającej 7,5 MW w przypadku paliw stałych z biomasy i równej lub przekraczającej 2 MW w przypadku biopaliw gazowych, należy spełnić kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określone w art. 29 dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii. W takich przypadkach konieczna jest weryfikacja zgodności z tymi kryteriami, zgodnie z zasadami ustanowionymi w art. 30 tej dyrektywy.

W przypadku gdy zachęty finansowe są przewidziane w odniesieniu do kotłów specjalnie zaprojektowanych do stosowania paliw gazowych lub ciekłych produkowanych głównie z biomasy i kotłów na biomasę (paliwo stałe), właściwe organy powinny ocenić, w jaki sposób promowanie takich kotłów może wpłynąć na osiągnięcie celów innych przepisów UE, takich jak przepisy dotyczące zanieczyszczenia powietrza ⁽²⁰⁾ lub przepisy dotyczące emisji gazów cieplarnianych spowodowanych użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem ⁽²¹⁾.

4.3. Przykłady zachęt finansowych, które nie wchodzą w zakres art. 17 ust. 15

W niniejszej sekcji przedstawiono przykłady przypadków, które nie są objęte art. 17 ust. 15, ponieważ nie kwalifikują się jako zachęty finansowe do instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi. Państwa członkowskie mogą udzielać zachęt finansowych do takich inwestycji, pod warunkiem że zachęty są opracowane zgodnie z zasadami pomocy państwa ⁽²²⁾, w przypadku gdy beneficjentem zachęty jest przedsiębiorstwo.

— Hybrydowe systemy ogrzewania ze znacznym udziałem odnawialnych źródeł energii

Zgodnie z opisem przedstawionym w motywie 14 pozostaje możliwość udzielania zachęt finansowych w przypadku instalacji hybrydowych systemów ogrzewania o znacznym udziale energii ze źródeł odnawialnych (takich jak połączenie kotła z energią słoneczną termiczną lub pompą ciepła). Wszelkie takie zachęty finansowe powinny być proporcjonalne do stopnia, w jakim odnawialne źródła energii są wykorzystywane w hybrydowym systemie ogrzewania.

— Wszelkie dodatkowe koszty związane z przejściem na stosowanie gazów odnawialnych w kotle

Koszty te mogą być związane z modernizacją systemu dystrybucyjnego wewnątrz lokalu mieszkalnego, punktem przyłączenia, hybrydyzacją na miejscu lub dodatkowymi inwestycjami w adaptację techniczną, które zapewniają wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w kotle. Koszty te mogą być związane na przykład z dodatkowymi inwestycjami w części systemu ogrzewania, które umożliwiają wykorzystanie 100 % energii ze źródeł odnawialnych.

— Zachęty niezwiązane z instalacją

Wszelkie zachęty związane z działalnością inną niż instalacja – na przykład konserwacją, naprawą lub likwidacją kotłów na paliwa kopalne, np. poprzez premie za złomowanie – nie podlegają zasadzie stopniowego wycofywania finansowania.

Takie zachęty mogą mieć znaczenie dla zapobiegania wymianom w sytuacji wyjątkowej w następstwie awarii i zapewnienia naprawy lub zastąpienia danego elementu. Mogą obejmować np. tymczasową dzierżawę kotłów dla odbiorców energii na obszarach obecnego lub planowanego systemu ciepłowniczego i chłodniczego.

Innym przykładem, który nie wchodzi w zakres tego przepisu, są zachęty finansowe do instalacji systemów automatyki i sterowania budynków w systemach ogrzewania zasilanych indywidualnymi kotłami na paliwa kopalne.

— Środki mające na celu rozwiązanie problemu przystępności cenowej energii

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1); Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz.U. L 152 z 11.6.2008, s. 1).

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/839 z dnia 19 kwietnia 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2018/841 w odniesieniu do zakresu stosowania, uproszczenia przepisów dotyczących sprawozdawczości i zgodności oraz określenia celów państw członkowskich na 2030 r., a także zmiany rozporządzenia (UE) 2018/1999 w odniesieniu do poprawy monitorowania, sprawozdawczości, śledzenia postępów i przeglądu (Dz.U. L 107 z 21.4.2023, s. 1).

⁽²²⁾ Zob. przypis 8. W szczególności państwa członkowskie przewidujące przyznawanie takich zachęt w ramach planu renowacji mającego na celu poprawę efektywności energetycznej lub środowiskowej budynku na podstawie sekcji 4.2 wytycznych w sprawie pomocy na cele związane z klimatem, energią i ochroną środowiska muszą powiadomić Komisję i poczekać na jej ocenę przed ustanowieniem swoich systemów wsparcia.

Środki te mogą obejmować wsparcie cen konsumpcyjnych, taryfy socjalne lub wsparcie dochodów do celów ogrzewania paliwami kopalnymi. Gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji to te, które najbardziej cierpią z powodu rosnących cen paliw kopalnych. Wsparcie publiczne nie powinno uzależniać ich od korzystania z paliw kopalnych w przyszłości. Dlatego też wyżej wymienione środki powinny pozostać dobrze ukierunkowane, tymczasowe i uzupełniające w stosunku do środków strukturalnych, które również eliminują pierwotne przyczyny ubóstwa energetycznego, zgodnie z zaleceniem Komisji dotyczącym ubóstwa energetycznego ⁽²³⁾. Wszelkie środki finansowane w ramach Społecznego Funduszu Klimatycznego muszą być zgodne z przepisami dotyczącymi bezpośredniego wsparcia dochodów na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Społeczny Fundusz Klimatyczny ⁽²⁴⁾.

Zamiast korzystać z zachęt finansowych skłaniających do zastępowania kotłów na paliwa kopalne nowymi kotłami na paliwa kopalne, państwa członkowskie powinny wspierać naprawę istniejących kotłów lub zapewniać tymczasowe rozwiązania ogrzewania (np. leasing kotłów) w połączeniu z wyższymi poziomami wsparcia dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji w zakresie systemów ogrzewania innych niż indywidualne kotły zasilane paliwami kopalnymi (takich jak systemy ogrzewania oparte na odnawialnych źródłach energii lub systemy hybrydowe o znacznym udziale odnawialnych źródeł energii).

— Zachęty niezwiązane z kotłami

Urządzenia, które nie wchodzą w zakres definicji kotłów – takie jak piece czy mikrogeneracja – nie są objęte stopniowym wycofywaniem zachęt finansowych dla indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi.

W szerszym kontekście i biorąc pod uwagę założenia przepisu dotyczącego stopniowego wycofywania zachęt finansowych dla indywidualnych kotłów na podstawie niniejszych wytycznych, zachęca się jednak państwa członkowskie raczej do stosowania zachęt do przechodzenia na paliwa odnawialne w zakresie wszystkich systemów ogrzewania i chłodzenia opartych na paliwach kopalnych.

W szczególności art. 13 ust. 6 akapit czwarty wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków stanowi, że „państwa członkowskie mogą ustanowić nowe zachęty i finansowanie, aby zachęcić do przechodzenia z systemów ogrzewania i chłodzenia opartych na paliwach kopalnych na systemy ogrzewania i chłodzenia, które nie są oparte na paliwach kopalnych”.

— Wpłata zachęt przyznanych i zgłoszonych poszczególnym beneficjentom przed dniem 1 stycznia 2025 r.

Jeżeli decyzja o udzieleniu zachęty finansowej została już podjęta przez podmiot publiczny i przekazana indywidualnemu beneficjentowi przed dniem 1 stycznia 2025 r., przed tą datą powstały uzasadnione oczekiwania, a faktyczna wypłata takich zachęt finansowych może nastąpić po tej dacie.

4.4. Wyjątki

W art. 17 ust. 15 przewidziano **wyjątek** od zakazu stosowania zachęt finansowych do instalacji indywidualnych kotłów zasilanych paliwami kopalnymi po dniu 1 stycznia 2025 r., jeżeli zachęty inwestycyjne spełniają **jednocześnie dwa warunki**:

1) są finansowane:

— Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ⁽²⁵⁾.

— w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności, wyłącznie w przypadku gdy zastosowanie mają przepisy art. 7 ust. 1 lit. h) pkt (i) tiret trzecie rozporządzenia (UE) 2021/1058 ⁽²⁶⁾. Przepis ten umożliwia inwestycje w wymianę instalacji zasilanych węglem kamiennym, torfem, węglem brunatnym lub łupkami bitumicznymi, na kotły i systemy ciepłownicze zasilane gazem ziemnym w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych;

⁽²³⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2023/2407 z dnia 20 października 2023 r. dotyczące ubóstwa energetycznego (Dz.U. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 1).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

— zgodnie z art. 73 rozporządzenia (UE) 2021/2115 ⁽²⁷⁾, który odnosi się do inwestycji w rozwój obszarów wiejskich.
oraz

2) zostały wybrane do inwestycji przed 2025 r.

W tym kontekście, jeżeli zachęty finansowe dla kotłowni stanowią część krajowych lub regionalnych programów w ramach wyżej wymienionych funduszy UE, **które przyjęto przed dniem 1 stycznia 2025 r., uznaje się je za „wybrane do inwestycji”** przed tą datą.

Na przykład w przypadku EFRR i Funduszu Spójności wyjątek ten odnosi się do inwestycji w kotły opalane gazem ziemnym, które są częścią krajowego lub regionalnego programu polityki spójności na lata 2021–2027 przyjętego przed dniem 1 stycznia 2025 r., kwalifikujących się do wsparcia w ramach EFRR lub Funduszu Spójności, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 ⁽²⁸⁾.

W przypadku Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności wyjątek ten odnosi się do inwestycji, które są częścią krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności przyjętego w drodze decyzji wykonawczej Rady.

W przypadku inwestycji w rozwój obszarów wiejskich w ramach planów strategicznych WPR wyjątek ten odnosi się do inwestycji, które są częścią krajowych planów strategicznych WPR zatwierdzonych przez Komisję.

Celem wprowadzenia tego wyjątku jest umożliwienie ukończenia wszystkich inwestycji uzgodnionych (w programach, planach i ich modyfikacjach) przed dniem 1 stycznia 2025 r., niezależnie od terminu zaproszenia do składania projektów i podjęcia wszystkich kolejnych kroków.

5. PRZYSZŁE WYTYCZNE O ISTOTNYM ZNACZENIU

Komisja opracuje wytyczne dotyczące nowych i istotnie zmienionych przepisów wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków w związku z terminem transpozycji. Obejmuje to wytyczne dotyczące tego, co kwalifikuje się jako kocioł na paliwo kopalne zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 13 ust. 8 wersji przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

⁽²⁸⁾ Zob. dalsze wytyczne na stronie QA00313.